

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (34)

спецвипуск до

Всеукраїнського фестивалю науки

*«Наукові виміри освітнього середовища сучасних
коледжів»*

Вінниця – 2020

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 2 (34)

Свідцтво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 4 від 18 травня 2020 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2020. – Випуск 2(34). – 148с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2020

З М І С Т

С Л О В О Р Е Д А К Т О Р А

МАРЦЕНЮК О.Г., РУДА Т.В.

Видавнича діяльність Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»5

П Е Д А Г О Г І К А О С О Б И С Т О С Т І У В И М І Р А Х П Е Д А Г О Г І Ч Н О Ї М А Й С Т Е Р Н О С Т І

БАРЩЕВСЬКА І.В

Особливості діагностики та педагогічного супроводу дітей із синдромом Аспергера....11

УКРАЇНЕЦЬ І. М.

Гурткова робота як складова частина науково-дослідницької роботи студентів13

НЕНЧИНСЬКА Л.В., ТУРЛЮК С.В.

А на вечорницях дівки-чарівниці. Потоковий виховний захід «Андріївські вечорниці на сучасний лад»16

МАЗУР Т.А.

Виховна година на тему: «Традиції чаювання в різних країнах світу».....22

ОМЕЛЯНЧИК Т.Г., НЕНЧИНСЬКА Л.В.,

Художнє розв'язання Остапом Вишнею одвічних проблем людини та природи, людини та пам'яті, людини та вічності буття, людини та землі, на якій вона живе29

РОМАНУХА Ю.В

Калейдоскоп виховної роботи34

О С В І Т Н І І Н Н О В А Ц І Ї : П Е Д А Г О Г І К А , П С И Х О Л О Г І Я , М Е Т О Д И К А В И К Л А Д А Н Н Я

БЕРЕЗІЙ ІННА

Сучасний вихователь-методист закладу дошкільної освіти38

ВЕГЕРУК ІРИНА

Методика формування іншомовної лексичної компетентності учнів41

ГОРЕЦЬКА ДІАНА, ГРИГОРЯН АЛІНА

Сучасні підходи до формування естетичної компетентності молодших школярів на уроках музичного мистецтва.....46

ЗАТКОВСЬКА МАРІЯ

Проблема організації естетично-творчої діяльності школярів50

ІЩУК ОКСАНА

Особливості організації діагностики потенційно обдарованих дітей55

КУПРЯШОВА ТАЇСІЯ

Використання інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови60

ЛАУТА ЛЮДМИЛА

Засоби досягнення результативності у навчанні англійській мові63

ЛЕЛЕКА АНАСТАСІЯ

Використання різних видів наочності в процесі формування мовної компетентності учнів.....67

МАРТИНЮК ОЛЬГА

Діагностика мотиваційного компоненту навчальної діяльності молодших школярів71

МЕЛЬНИК АНАСТАСІЯ

Розвиток образного мислення школярів засобами музичного мистецтва76

ПАВЛОВА ОЛЕКСАНДРА

Психолого-педагогічні особливості взаємодії вчителів та батьків з дітьми підліткового віку81

РИЖУК ГАННА

Формування екологічної свідомості дошкільників засобами природи за В.О. Сухомлинським85

СЛИВА АННА

Використання інформаційно-комунікативних технологій для формування екологічної культури здобувачів дошкільної освіти засобами народної педагогіки89

КНИШ ОЛЬГА

Диференційований підхід у навчанні93

ТКАЧУК ВАЛЕРІЯ

Комплекс вправ для формування іншомовної монологічної компетентності учнів95

ФЕЄР ВІТАЛІЯ

Методика використання інтерактивної дошки «Smart Board» на уроках англійської мови100

ХОМЕНКО СВІТЛАНА

Формування мовленнєвих компетентностей дітей дошкільного віку в процесі ознайомлення з українськими прислів'ями та приказками103

МОВА, КУЛЬТУРА ТА ПЕРЕКЛАД У ДОСЛІДЖЕННЯХ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ

НЕНЧИНСЬКА ТЕТЯНА, ДУДКЕВИЧ ІВАН

Міжмовні омоніми108

ЗАБЛОЦЬКА АНЖЕЛІКА

Extension in Lexis of Modern English111

ЗАРІЧАНСЬКА ОЛЬГА, КИРИЛОВСЬКА ЛЕНА

Місце іншомовних запозичень в словниковому складі англійської мови114

МАРТИНЮК ЮЛІЯ

American English in Belles-Lettres119

МІХАЙЛОВА ДІМІТРІЙКА, ТРОФІМЧУК ЄЛІЗАВЕТА

Скорочення у сучасних англомовних ЗМІ: особливості їх використання у пресі та труднощі їх перекладу123

РЕМЕНЯК СОФІЯ, КУЛИК АНЖЕЛІКА

Варваризми в сучасній українській мові127

БАЛИК ТЕТЯНА

Providing Feedback at the English Lesson133

ДУБРОВІНА ОЛЬГА

Indian English and the Linguistic Situation in India136

ФЕЄР ВІТАЛІЯ

English as the Language of International Communication139

Стаття надійшла до редакції
25.05.20

**ПРОБЛЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ЕСТЕТИЧНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ
У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ**

УДК 37.015.31: 111.852:7

ЗАТКОВСЬКА МАРІЯ,

студентка факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Науковий керівник: ГАВРИЛЮК О.А.

*кандидат педагогічних наук, викладач кафедри теорії та методики музичного
виховання КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Annotation

The organization of aesthetic and creative activities of schoolchildren is a priority in the educational process of secondary schools. The article highlights the main points of the problem of organizing the aesthetic and creative activities of schoolchildren. The issues of setting tasks of aesthetic and creative education of schoolchildren and problems of aesthetic and artistic value in aesthetic and creative activity of students based on the requirements for the development of the creative personality of schoolchildren according to the new Educational State Standards and the concept principles of the New Ukrainian School are studied in this article.

Keywords:

Aesthetic and creative activity, aesthetic education, creative process, aesthetic consciousness, phenomenological aesthetics.

Постановка проблеми. На сучасному рівні музичної освіти та виховання, зокрема, згідно нового Державного стандарту освіти та розбудови Нової української школи, значно підвищуються вимоги до розвитку творчої особистості школярів, що ґрунтується на гнучкому продуктивному мисленні, розвиненій активній уяві для розв'язання різних життєвих завдань.

Від активізації творчого потенціалу дитини, формування її культурної компетентності, самостійної естетично-творчої діяльності значною мірою залежить стан розвитку окремої особистості та суспільства загалом, а тому організація

естетично-творчої діяльності школярів є пріоритетним завданням у навчально-виховному процесі загальноосвітніх закладів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У сучасних наукових джерелах з педагогічних та психологічних наук (В. Андрєєв, М. Махмутов, Т. Кудрявцев, А. Хуторський) акцентується увага на виявленні засобів підвищення рівня творчої діяльності школярів, організації їх спільної творчої активності, формуванні естетичного смаку та розвитку методологічної культури у процесі виконання творчих завдань.

Питання формування і розвитку творчого потенціалу особистості, особливості її

естетичної культури розглядали педагоги, відомі митці: Д. Кабалевський, А. Макаренко, Б. Неменський, В. Сухомлинський, Л. Толстой, К. Ушинський. Ці проблеми є актуальними у працях сучасних науковців: Ю. Алієва, О. Апраскіної, О. Олексюк, Г. Падалки, О. Ростовського, О. Рудницької.

Метою статті є висвітлення основних положень проблеми організації естетично-творчої діяльності школярів загальноосвітніх закладів.

Основними **завданнями** є дослідження природи естетично-творчої діяльності, характеристика важливих структурних елементів естетично-творчої діяльності.

Виклад основного матеріалу. Естетично-творча діяльність - це універсальна діяльність, що характеризується здатністю людини засвоювати і переживати реальність, відповідно до міри кожного феномена, який включений у процес перетворення, і до міри самої людини, «за законами краси». [4]

Завданням естетично-творчого виховання школярів є формування духовно багатой людини, яка глибоко розуміє твори мистецтва, має високо розвинуті естетичні смаки, відчуває красу навколишнього світу і прагне до творчого перетворення дійсності за законами прекрасного. Для ефективного впровадження цього завдання в навчально-виховний процес і досягнення поставленої мети слід поєднувати предмети навчального циклу та позакласні заняття, все життя школяра, де кожний предмет і заняття мають свої чіткі завдання у формуванні естетичної культури і особистості школяра.

Естетично-творча діяльність не тільки приносить насолоду, захоплює, радує. Вона облагороджує і підносить людину, мотивує, надихає її на високі почуття, думки, справи. Чудовий світ звуків і кольорів, чарівність поезії та музики відкриваються тому, хто має допитливий розум і відчуття гармонії, потяг

до прекрасного, хто уміє спостерігати, думати, переживати.

Важливою складовою в даному аспекті виступає творча уява, без якої неможливе засвоєння навчальних предметів (уявити те, про що йдеться у підручнику, про що розповідає вчитель, уміти оперувати наочними образами). На думку Л. Виготського, творча діяльність уяви залежить від багатства та різноманітності, попереднього досвіду, адже це той матеріал, з якого створюються фантазії. [6, с.107]

Основним компонентом естетично-творчої діяльності є проблемність, яка забезпечує мотивацію для пошуку шляхів подолання невідповідностей та протиріч. Таким чином, самостійне розв'язання виявлених проблем у творчої дитини супроводжується проявом оригінальності, що є важливою складовою розвитку творчого потенціалу, та виражає ступінь несхожості, нестандартності та незвичності.

Тому, на заняттях, особливо з мистецтва слід організовувати активну естетично-творчу діяльність як особливий процес, що створює передумови для самовираження особистості.

Вчені вважають, що основою естетичного є чітке структуроване знання про об'єкт естетичної оцінки, почуття, ідеали, смаки, погляди, теорії, естетична свідомість та діяльність, складовою якої, на їхню думку, є й естетичне виховання.

На думку Н. Маньковської, *естетичне виховання* є систематизованим науково мотивованим зверненням до людських емоцій, естетизованих почуттів. Безпосереднє призначення такого виховання — розвиток здатності «сприймання і переживання естетично досконалого й відповідного ставлення до потворного і низького як в об'єктивному світі, так і в художньому його відображенні» [8, с.171]. Вчена вважає, що призначення естетичного виховання — у розвитку здатності не лише до сприймання та

переживання естетичних еталонів, а й до їх створення.

Система естетичного виховання — це сукупність знань і засобів естетичного впливу, а також заходів, що організовані згідно з особливостями основних видів діяльності й забезпечують послідовний, систематичний, цілеспрямований розвиток особистості [3, с.16]. Науковці також зазначають, що на етапі засвоєння цінностей мистецтва відбувається перехід творчої активності та всіх її структурних компонентів на рівень вольових процесів і дій [1, с.12]. Тут знання, об'єктивні значення предметів мистецтва перетворюються на активну збуджуючу силу, що стає мотивом діяльності особистості у засвоєнні цінностей.

Розвиток творчої особистості пов'язаний із формуванням у неї естетичної свідомості, що сприяє переходу від стереотипного до художньо-творчого мислення. Інформаційний компонент розглядається в поєднанні з емоційним, в основі якого лежить виховання почуттів. У свою чергу, почуття є головним педагогічним об'єктом виховання на матеріалі мистецьких творів.

М. Лернер чудово показав, як він виховував у дітей бажання «бачити кращий завтрашній день і прагнув до нього в радісному спільному напруженні, в наполегливій веселій мрії» [7, с.36].

Ю. Кабиш вважає естетичне специфічним почуттєвим духовним ставленням особистості до дійсності, у процесі чого нею оцінюються форми різних проявів буття у співвідношенні з власними ідеальними уявленнями про досконале, прекрасне та естетично цінне. Тип ставлення особистості до дійсності є ціннісним, особистісним, індивідуальним та почуттєвим.

Естетичний розвиток особистості є мірою її вивільнення від природної необхідності [2, с.15]. Результат естетичного виховання може визначатися як формування естетичного

ставлення, культури, естетичного смаку, ідеалу та як якість естетичної діяльності. Однак мета естетичного виховання не обмежується формуванням естетичного ставлення, а передбачає творчу, самоцінну й соціально цінну особистість, яка володіє естетичною культурою.

На думку С. Безклубенка, «кінцева ціль естетичного виховання — гармонійна особистість, всебічно розвинута людина, освічена, прогресивна, високоморальна, що володіє умінням працювати, бажанням творити добро, що розуміє красу життя і красу мистецтва» [9, с. 89]. Ця мета також відбиває особливість естетичного виховання як частини всього процесу виховання.

Естетичне, на думку Л.Столовича, є тим систематизуючим началом різних функціональних значень мистецтва, що забезпечують «переходи» від художнього твору до людської творчості [6, с. 76].

Специфіка мистецтва полягає в тому, що воно концентрує естетичні начала. Мистецтво твориться в просторі естетичної цінності, а художня цінність є його ядром. Існує два аспекти естетичного розвитку: творчий (з боку суб'єкта); відображально-інформаційний (з боку об'єкта).

Естетичне виховання є процесом формування певного естетично-ціннісного ставлення особистості до світу і розвитком естетично-творчих здібностей і потреб (здатність до естетичного сприймання і переживання, вироблення естетичного смаку та ідеалу, виявлення і розвиток творчих здібностей щодо створення естетичних цінностей).

У творчому процесі здатність побачити, створити образ у своїй душі має не менше значення, ніж сам акт творення мистецтва, тобто художній твір має бути не завершенням думки автора, а поштовхом до життєдіяльності тих, хто його сприймає. Ефект катарсису виникає тоді, коли слухач

від пізнання суто зовнішніх зв'язків піднімається до осягнення їх смислу, сутності. Катарсис є вищою формою засвоєння особистістю естетичної реальності, тому в естетично розвиненої особистості при сприйманні мистецтва, зокрема музичного, потреба в катарсисі є визначальною [2, с.15].

Естетично-творча діяльність повинна виробляти і вдосконалювати у дитини спроможність сприймати прекрасне у мистецтві і житті, правильно розуміти і оцінювати його. Тому «в загальній теорії мистецтва, — зазначає С. Безклубенко, — естетизацією позначається спонтанний, первісно стихійний процес освоєння особистості у довкіллі, в результаті якого те, що спочатку було неприйнятним чи естетично індиферентним, зрештою набуває в її поглядах певних позитивних естетичних якостей» [9, с.91].

Поштовх до процесу естетичного переживання дають попередні емоції, породжуючи стан збудження, здивування, викликаний якістю предмета, що формує бажання пізнання його і поступово сприяє переходу до складного, багаторівневого естетичного переживання. Вчений Р. Інгарден, розглядає естетичне виховання через співвідношення «творчість-співтворчість». Міра завершеності мистецького твору вбачається в його єдності зі сприймаючим суб'єктом, тобто враховуючи природну різноманітність в актах співтворчості, «співзавершеності» одного й того ж твору його сучасниками й наступними поколіннями.

Дослідники розглядають естетично-творчу діяльність, виходячи з проблеми естетичної й художньої цінності. *Естетична цінність* твору є його певною синтетичною визначеністю. *Художні цінності* стимулюють естетичне переживання, створюють умови для конструювання естетичного предмета й

пов'язаних з ним естетичних цінностей. [1, с.23]

Г. Локарева розглядає кожен твір мистецтва як гармонію структурних рівнів, з яких перший є словесно-мовним подразником; другий вказує на значення слова, смисл судження, стиль та естетичні якості; третій (зображально-предметний) включає конкретні явища і події; четвертий передбачає схематизовані наочні образи, що співвідносяться з естетичними цінностями [5]. Кількість рівнів залежить від форми твору та його специфіки. У невизначеності, незавершеності художнього твору представники феноменологічної естетики вбачають особливу якість мистецтва, що стимулює творчу активність особистості.

Засвоєння людиною естетичних цінностей, формування ціннісних орієнтацій передбачають набуття знань, суспільного досвіду, осягнення суті явищ і чинників об'єктивної дійсності та власного місця у суспільному житті. Засобами досягнення цієї мети є рідна мова, матеріальна та духовна культура, мистецтво, фольклор, історичний досвід народу і сучасний спосіб організації його життєдіяльності, національно-родинні й суспільні взаємини тощо [3, с.19]. Від того, як і які цінності увійдуть у свідомість кожної людини, залежать духовна наповненість, зміст її життя.

На думку В. Сухомлинського, дуже важливо, щоб дитина мала духовне життя, моральні цінності: «Дитину треба вчити і вчити, адже вона живе не в пустелі, а серед людей, кожний її крок врешті-решт відбивається на ближньому, кожне її слово відгукується в душі іншої людини, але як відгукнеться залежить від неї» [10, с.274].

Естетично-творча діяльність, розвиненість естетичних смаків та уподобань, вміння відрізняти справжню красу від дешевих імітацій – все це завжди свідчило про високу духовність особистості. Естетично вихованій

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ: ПЕДАГОГІКА, ПСИХОЛОГІЯ, МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ

людині притаманне тонке відчуття прекрасного, що втілюється не лише в творах літератури та мистецтва, а й у будь-якій сфері життєдіяльності. Така людина здатна насолоджуватися прекрасним, активно творити його. Естетична вихованість як одна з духовних цінностей особистості є особливо актуальною в наш час – час пошуку принципово нових ціннісних орієнтирів.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Отже, основною парадигмою, що визначає сутнісний зміст естетично-творчої діяльності, є формування естетичної сфери особистості у

процесі творчої діяльності. В даному аспекті естетично-творча діяльність як складна педагогічна, психологічна, мистецтвознавча система виступає як організований та контрольований педагогічний процес, що сприяє формуванню творчого потенціалу особистості та розвитку її емоційно-почуттєвої сфери. Подальшого дослідження потребує проблема організації естетично-творчої діяльності школярів засобами різних видів мистецтва в освітньому процесі загальноосвітніх закладів, відповідно до запитів Нової української школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Безкоровайна О. В. Теоретико-методичні засади виховання культури особистісного самоствердження в ранньому юнацькому віці : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.07 / О. В. Безкоровайна / Ін-т пробл. виховання НАПН України. – К., 2010. – 39 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості : навч. метод, посіб. : у 2 кн. / І. Д. Бех // Особистісно орієнтований підхід : науково-практичні засади. – К. : Либідь, 2003. – 342 с.
3. Брилін Б. А. Педагогічні основи музично-творчого розвитку учнів старших класів у сучасних формах дозвілля : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.01 / АПН України ; Інститут педагогіки / Б. А. Брилін. – К., 1998. – 40 с.
4. Естетичні проблеми творчості. URL: https://pidruchniki.com/1788071661127/etika_ta_estetika/estetichni_problemi_tvorchosti
5. Карась Г. В. Формування естетичного досвіду старшокласників у фольклорних колективах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Г. В. Карась. – Ів.-Франківськ, 1996. – 234 с.
6. Книга вчителя дисциплін художньо-естетичного циклу : Довідково-методичне видання / Упоряд. М. С. Демчишин ; О. В. Гайдамака. – Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 768 с.
7. Кузьменко Г. Теоретические основы художественно-творческой деятельности учащихся основной школы К.: Знання, 2016.- 36-40 с.
8. Лещенко М. П. Сучасні зарубіжні концепції естетичного виховання /М. П. Лещенко // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 2. – С. 171–173.
9. Локарева Г. В. Ціннісні орієнтири і потреби як соціально-педагогічні передумови сприйняття художньо-інформаційної системи твору мистецтва // Педагогіка і психологія формування творчої особистості : проблеми і пошуки : Зб. наук. пр. / Ред. кол. : Т. І. Сущенко (відп. ред.) та ін. – Київ-Запоріжжя, 2001. – Вип. 19. – С. 206–211.
10. Миропольська Н. Є. Естетичне і художнє : логіка педагогічного взаємозв'язку / Н. Є. Миропольська // Педагогіка і психологія формування творчої особистості : проблеми і пошук. Збірник наукових праць. – Випуск 21. – Київ-Запоріжжя, 2001. – С. 274-278.
11. Ростовський О. Які почуття передає музика : методичні рекомендації / О. Ростовський, Л. Хлебнікова // Початкова школа. – К, 2001. – № 9. – С. 32–47